

Ķīna pārveido savu meža nozari, lai nodrošinātu ilgtspējīgu tās pārvaldību

Pekina nosaka 2035. gadu kā termiņu mežsaimniecību modernizācijai, kokmateriālu ražošanas palielināšanai un ekoloģiskās drošības uzlabošanai

Avoti: Pasaules informācijas vietnes un www.lmsp.lv

Jau pirms vairākiem gadiem tika organizēta kampaņa, lai pievērstu Ķīniešu uzmanību valsts meža nozares attīstības veicināšanai. Ķīnas prezidents Sji Dziņpins kopā amatpersonām, iedzīvotājiem un skolēniem, piemēram, jau 2021. gada 2. aprīlī piedalījās koku stādīšanas pasākumā Čaojaņas rajonā Pekinā, Ķīnas galvaspilsētā. Sji Dziņpins ir koksnes audzēšanas un valsts mežsaimniecību stingrs atbalstītājs. Tagad Ķīna ir paziņojusi par jaunu pamatnostādņu pieņemšanu valsts mežsaimniecības uzņēmumu modernizācijai. Uzņēmumi tiek pozicionēti kā balsts Ķīnas mežu saglabāšanai un koksnes ilgtspējīgai izmantošanai. Plāns, ko atklāja Valsts attīstības un reformu komisija (NDRC) un citas valdības aģentūras, nosaka, ka līdz 2035. gadam pilnībā tiks izveidota modernizētas un visaptveroša sistēma.

Ķīniešu amatpersonas uzsver to, ka šādas reformas stiprinās mežsaimniecības uzņēmumu ekoloģiskās funkcijas, palielinās kokmateriālu ražošanu, uzlabos lauku iedzīvotāju dzīves apstākļus un ciešāk saistīs tās ar valsts aktivizēto “zaļo ekonomiku”. NDRC norāda, ka līdz 2030. gadam mežsaimniecībās jābūt pieejamiem un izmantojamiem “augstas kvalitātes dabas resursiem, stabilām ekoloģiskām funkcijām un labi attīstītai zaļajai ekonomikai”. Pēc pieciem gadiem mežsaimniecības uzņēmumiem būtu jāklūst par “nozīmīgu spēku valsts ekoloģiskās drošības nodrošināšanā, valsts mežsaimniecības un zālāju apsaimniekošanas attīstībā un augstas kvalitātes ekoloģisko produktu piegādē”. Komisijas pārstāvis uzsvēra šo pasākumu steidzamību: „Mēs stiprināsim politisko atbalstu, modernizēsīm būtisko infrastruktūru un koordinēsīm pasākumus, lai paātrinātu modernas valsts mežsaimniecības sistēmas izveidi.” Piemēram, jau 2023.gadā Dongmenas mežsaimniecībā šāda sistēma ir izveidota. Šī mežsaimniecība strādā jau vairāk nekā 50 gadus un vairāk nekā 35 gadus ir bijusi eikalīptu koksnes īpašību izpētes centrs Ķīnā

Kādi ir šie Ķīnas valsts mežsaimniecības uzņēmumi?

Valsts mežsaimniecības uzņēmumi ir pirms vairākiem gadu desmitiem izveidotas valsts pārvaldītas zemes apsaimniekošanas vienības. Tās agrāk koncentrējās uz kokmateriālu ražošanu, mežu atjaunošanu un zemes meliorāciju. Pēdējos gados to loma ir mainījusies. Tagad tās nodarbojas ar ekoloģisko aizsardzību, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un resursu ilgtspējīgu pārvaldību. Saimniecības ir izveidotas visā valstī, bieži ekoloģiski jutīgos reģionos un tagad kalpo gan kā ražošanas bāzes, gan kā aizsargājamo zonu apsaimniekotājas, tādējādi nodrošinot līdzsvaru starp ekonomisko darbību un vides pārvaldību.

Lai uzsvērtu mežsaimniecības attīstības nozīmi valstī, 2023. gadā Ķīnas prezidents Sji Džiņpins apmeklēja valsts mežsaimniecības uzņēmumu Mohē, - tā ir pilsēta Ķīnas ziemeļos Dahinganas kalnu grēdas reģionā. Šīs mežsaimniecības ir galvenais elements prezidenta Sji politikā, kuras mērķis ir izveidot “zaļo sienu” visā Ķīnā.

Jaunā plāna mērķis ir modernizēt infrastruktūru, uzlabot ekoloģisko monitoringu un integrēt mežsaimniecības Ķīnas centienos panākt oglekļa neitralitāti un lauku reģionu attīstību. Ķīniešu mediji ziņoja, ka reformu mērķis ir arī radīt darbavietas un uzlabot dzīves līmeni mežainos apgabalos. Eksperti norāda, ka šī iniciatīva atspoguļo Ķīnas valdības nopietnos centienus veidot to, ko dēvē par “ekoloģisko civilizāciju” – koncepciju, kas ir centrālā Ķīnas prezidenta Sji Džiņpina vides doktrīnā.

Ķīnas vides doktrīna un ceļš uz “ekoloģisko civilizāciju”

2023. gada jūlijā Ķīnas Nacionālajā konferencē par ekoloģisko un vides aizsardzību Ķīnas prezidents Sji Džiņpins atkārtoti pauda savu nodomu paātrināt cilvēku un dabas harmoniskas līdzāspastāvēšanas modernizāciju, kas ir ambiciozs un tālredzīgs mērķis. Šis solījums ir vairāk nekā tikai politiska retorika, jo tas atspoguļo revolucionāru koncepciju, kas balstīta uz ekoloģiskās civilizācijas doktrīnu.

Jāatzīst, ka pateicoties rekordlielam progresam piesārņojuma samazināšanā, dabas atjaunošanā un tīras enerģijas izmantošanas palielināšanā, Ķīna kļūst par pasaules līderi zaļās attīstības jomā. Tomēr ceļš uz pilnīgu ekoloģisko modernizāciju joprojām ir izaicinājums, un galvenajās jomās ir nepieciešama

plašāka starptautiska sadarbība. Pēdējā desmitgadē Ķīna ir piedzīvojusi vēsturiska mēroga vides pārmaiņas. Saskaņā ar Ķīnas Ekoloģijas un vides ministrijas datiem, 339 lielākajās pilsētās dienu skaits ar labu gaisa kvalitāti ir pieaudzis no 63,3 % līdz 87,5 %, bet PM2,5, kas ir galvenais smagu elpceļu slimību cēlonis, blīvums ir samazinājies vidēji par vairāk nekā 50 %.

Ķīnas pāreju uz zaļo ekonomiku veicina arī tās vadošā loma atjaunojamās enerģijas jomā, un saskaņā ar Starptautiskās enerģētikas aģentūras datiem 2023. gadā Ķīna veidoja gandrīz pusi no globālajiem ieguldījumiem atjaunojamajā enerģijā. Kopējā atjaunojamās enerģijas jauda valstī tagad pārsniedz 1,45 miljardus kilovatus.

Galvenais šīs pārmaiņas virzītājspēks ir vides aizsardzības sistemātiska integrācija pārvaldībā. Galvenajās politikas nostādnēs ir noteikti konkrēti emisiju samazināšanas ceļi katrā nozarē. Ekoloģiskās aizsardzības “sarkanās līnijas”, kas oficiāli integrētas valsts politikā ar 13. piecu gadu plānu (2016–2020), ir vērstas uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, ekosistēmu pakalpojumu uzturēšanu un ekoloģiskās drošības nodrošināšanu, kas tagad aptver vairāk nekā 25 % no Ķīnas teritorijas, aizsargājot galvenās ekosistēmas no nelikumīgas izmantošanas.

Ekoloģija – viens no Ķīnas “ārpolitikas pīlāriem”

Turklāt Ķīna ir oficiāli publicējusi pirmo redakciju savam vēsturiskajam Vides kodeksam, kas ir nozīmīgs solis ekoloģiskās pārvaldības konsolidēšanā. Projekts, kas tika atklāts 2025. gada 27. aprīlī Ķīnas Tautas kongresa Pastāvīgās komitejas sēdē, sastāv no 1188 pantiem piecās nodaļās - vispārīgie noteikumi, piesārņojuma novēršana un kontrole, ekoloģiskā aizsardzība, zaļā un zema oglekļa attīstība, kā arī juridiskā atbildība un papildu noteikumi.

Jāuzsver, ka vides politikas eksperti gan Ķīnā, gan ārvalstīs atzinīgi vērtē šo soli, kas vieno sadrumstalotos vides noteikumus, uzlabo to izpildes skaidrību un aizpilda likumdošanas nepilnības, tādējādi stiprinot Ķīnas apņemšanos veicināt ilgtspējīgu attīstību un ekoloģisko civilizāciju.

Neskatoties uz šiem iekšzemes izaicinājumiem, Ķīna savu Zaļo doktrīnu cenšas izplatīt arī ārvalstīs. Cenšoties kļūt par globālās

vides pārvaldības līderi, Ķīna ir padarījusi “ekoloģiskās civilizācijas” ideju par savas ārpolitikas pīlāru.

Ar Zaļā zīda ceļa palīdzību, kas ir Vides un infrastruktūras iniciatīvas (BRI) vides atzars, Ķīna palīdz jaunattīstības valstīm ieviest zaļākus infrastruktūras modeļus, nododot tehnoloģiskās zināšanas un veidojot vides pārvaldības kapacitāti. Piemērs tam ir Ķīnas un Laosas dzelzceļš, kas tika projektēts tā, lai pēc iespējas mazāk ietekmētu ekosistēmu. Vairāk nekā 60 % no tā maršruta ir izbūvēts uz tiltiem vai caur tuneļiem, lai netraucētu vietējo savvaļas dzīvnieku un jutīgo ainavu dzīvi. Ķīna ir ļoti aktīva savas politikas īstenošanā Āfrikā un Dienvidāzijā, kur tiek realizēti miljardiem dolāru vērti projekti.